

Příležitost ke hříchu

je vnější okolnost, která usnadňuje hřích.

Například pro opilce je příležitostí ke hříchu hostinec, pro karbaníka herna. Příležitost sama o sobě není ještě pokušení, nýbrž zdroj pokušení, protože z příležitosti teprve pokušení vzniká. Rozeznáváme příležitost blízkou a příležitost vzdálenou. Blízkou příležitostí rozumíme osobu, společnost, místo a vůbec všechno, čím upadáme do velkého nebezpečí hřešit.

Vzdálená příležitost je tam, kde nebezpečí hříchu jen malé. Vzdálených příležitostí je plný svět, protože vše nám může dát podnět k pokušení.

Blízká příležitost může být dobrovolná nebo nedobrovolná.

Dobrovolná příležitost je ta, do které se sami vydáváme, a ve které prodléváme dobrovolně.

Nedobrovolná příležitost je ta, kterou opustit nemůžeme vůbec nebo jen s velkými obtížemi. Dobrovolné blízké příležitosti se vyhnout nebo ji opustit je přísná povinnost a opravdové předsevzetí, že se člověk bude varovat dobrovolné blízké příležitosti je nezbytná podmínka kněžského rozhřešení ve svátosti smíření, neboť „kdo si zahrává s nebezpečím, nakonec v něm zahyne.“ (Sir 3,26) Nutnou blízkou příležitostí je třeba proměnit ve vzdálenou. To se stane, chopíme-li se vhodných prostředků proti hříchu, zvláště horlivé modlitby, častého přijímání svatých svátostí a rozjímání o utrpení Páně za naše hříchy. Vzdálené příležitosti se varovat nejsme povinni, protože ji snadno můžeme učinit neškodnou. Kdyby se člověk chtěl varovat i příležitostí vzdálených, musil by z tohoto světa odejít, protože svět je plný samých osidel. Příležitost a pokušení jsou mocní nepřátelé naší spásy, proto Církev ustavičně se modlí o pomoc proti nim. Správně se říká: „Příležitost dělá zloděje.“ Kdo nemíní zanechat těžkého hříchu nebo dobrovolné příležitosti k němu, nemá opravdového předsevzetí. Takový se zpovídá neplatně a svatokrádežně. Rozhřešení mu nic nepomůže. Kdo se chce opravdu polepšit a zachovat si posvěcující Boží milost, chrání se každé příležitosti ke hříchu, často a pravidelně se modlí, dává pozor na kázání, čte náboženské knihy a časopisy, aspoň jednou za měsíc přistupuje ke svaté zpovědi a pravidelně ke svatému přijímání, zúčastní se exercicií (duchovních cvičení) apod.

Pokušení

je lákání ke hříchu.

Pokušení nás láká, abychom udělali něco, co se Pánu Bohu nelíbí. Když člověk jen tak o něčem přemýšlí a neláká ho to ke hříchu, není to pokušení. Když však přidá svůj souhlas ke špatné věci, pokušení se stává hříchem. Pokušení je jako pekelná jiskra, která padá na tvé svatební roucho pro nebe, na Boží milost posvěcující. Tuto jiskru musíš ihned a závčas uhasit, aby ti nepoškodila nebo nezničila drahocenné roucho posvěcující Boží milosti. **Příčinou hříchu** je jednak **převrácená lidská vůle**: „ze srdce vystupují špatné

myšlenky, vraždy, cizoložství, smilství, krádeže, křivá svědectví, rouhání,“ (Mt 15,19) jednak je tu pokušení, které působí tito tři: tělo, svět a ďábel. **Zlou žádostivostí těla** je porušená lidská přirozenost, jež záleží ve vzpouře těla proti duchu a jež je následkem prvotního hříchu. Tělo například pokouší k nestřídmosti, nemravnosti, lenosti. **Svět**, to jsou zlí lidé smýšlející světsky; ti svádějí ke hříchu slovem i skutkem, špatným příkladem, pokoušejí obrazem, tiskem, divadlem, filmem, televizí či zábavou; ale i ostatní pozemské věci, které vidíme kolem sebe, mohou podráždit smyslnost. **Ďábel** s ostatními zlými duchy pokouší vnukáním zlých myšlenek a žádostí. Že ďábel pokouší lidi, dokládá Písmo svaté Starého i Nového zákona. Ďábel pokoušel Adama a Evu už v ráji (Gen 3,1-6). Ďábel pokoušel i Pána Ježíše na poušti (Mt 4,1-11). Pán Bůh dopouští pokušení, aby nás zachoval v pokoře a bdělosti, a aby nás zkoušel a rozmnožil naše zásluhy. Bůh na nás dopouští jen taková pokušení, ve kterých můžeme zvítězit. Důležité je rozpoznat, že se jedná o pokušení. Potom si dáme pozor, abychom mu nepodlehli.

Pokušení sama o sobě nejsou hříchem, neboť kde není souhlasu vůle, tam není hřích. Není hříchem pokušení v sobě cítit, ale je hříchem k pokušení svolit. Nerozhoduje tedy to, co v sobě cítíme, ale to, co chceme. Pokušení přemůžeme, když mu hned zpočátku rozhodně odpíráme, varujeme se zlé příležitosti a bráníme se modlitbou. Pán Ježíš nás vybízí: „Bděte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení.“ (Mt 26,41) Kdo přemohl pokušení ke hříchu, posílil svou duši k dalšímu vítěznému boji proti zlým náklonnostem a získal si tak zásluhu pro nebe.

S pomocí Boží milosti lze odolat každému pokušení. Svätý apoštol Pavel říká: „Zkoušky, které na vás přišly, jsou úměrné lidským silám. A Bůh je věrný! On nedopustí, abyste byli zkoušeni víc, než snesete Když dopustí zkoušku, dá také prostředky, jak z ní vyjít, a sílu, jak ji snášet.“ (1 Kor 10,13) Co se stalo bezděčně proti vůli nebo nevědomky, není hříchem. Nezaviněná nevědomost hříchu nečiní, ledaže by ji někdo sám zavinil. Donucení a násilí se nepřičítá. Kdo v pokušení svolil ke zlému, dopustil se hříchu. Pokušení však prospívá tomu, kdo mu zmužile odpírá: „Stejně tak je tomu v závodě u zápasníků: nedostane vítězný věnec, kdo si při zápase nepočíná podle pravidel.“ (2 Tim 2,5)

Prostředky proti pokušením jsou přirozené a nadpřirozené. K přirozeným prostředkům náleží bdělost nad smysly a obrazotvorností, opatrnost ve styku s lidmi, střídmost, půst, pracovitost aj. Nadpřirozenými prostředky jsou modlitba, častá vzpomínka na Boha všudypřítomného a vševědoucího, častá vzpomínka na poslední věci člověka, časté přijímání svatých svátostí, úcta Panny Marie, anděla strážného a svatých patronů a mnohé další.

Znáš sám sebe? Žádný člověk není bez některé ze zlých náklonností. Pozoruj sám sebe a najdeš u sebe jistě některou z nich. Vzpomínej, z čeho se nejčastěji zpovídáš. Tak poznáš svou hlavní chybu a hned ji potom přemáhej. Až

zvládneš jednu, bojuj proti další. Pán Ježíš říká i tobě: „Zapři sám sebe,“ to znamená: odpírej svým zlým náklonnostem a přemáhej sám sebe. V tomto duchovním boji ti bude vydatně pomáhat zvláště denní zpytování svědomí, častá svatá zpověď, denní rozjímání a náboženská četba. Pokušení předchází každému hříchu, někdy je delší, jindy jen kratičké. Kdybychom se mohli zeptat křesťanů, kteří jsou v pekle, proč jsou v pekle, odpověděli by nám, že málo bojovali s pokušeními. Křesťané v nebi by nám odpověděli, že s Boží pomocí bojovali proti pokušením a Bůh jim dal sílu zvítězit.

Některá pokušení, která nás mohou ovlivnit a mohli bychom se k nim stát náchylnými:

Falešné ohledy na druhé - Člověk dá na to, co by si o něm řekli ti druzí. Všichni to dělají, tak musím také. Dělá něco proto, aby ho ostatní uznávali. Člověk přestává být sám sebou, nemá odvahu zastat se toho, kdo má pravdu. To vede k neupřímnosti. Říká jen to, o čem ví, že nenarazí. Proto je třeba se snažit být sám sebou, často si uvědomovat, že Bůh vidí do mého srdce, snažit se líbit Bohu a ne lidem.

Falešná ctižádost - Člověk má zájem, aby se prosadil, aby vše bylo po jeho. Když není, je smutný nebo vzteklý. Člověk se považuje za důležitého. Proti tomu je rada: snažit se překonat falešnou ctižádost pokorou. Nejsem tak důležitý, důležitý je jen Bůh.

Falešná sebeláska - Člověk se sám sebou moc zaobírá. Přemýšlí, zda byl oceněn, zda ho lidé mají rádi. Začíná se litovat a to vede k uzavření se do sebe. Proti tomu uvažuj, že Pán Bůh tě má rád, i když tě druzí neoceňují.

Rady:

Jak bojovat proti pokušení? Pravdivě pojmenovat, že toto je pokušení; odpírat pokušení hned od začátku, vzbudit postoj pokory: vždyť nejsem tak důležitý; vzbudit postoj důvěry v Boha: co mi dává, to mi dá unést; modlit se a prosit, aby Pán Bůh člověka posílil; vzbuzovat úkon ctnosti opačný k pokušení; utéci od blízké příležitosti ke hříchu; pokušení proti víře ignorovat; pokušení dotěrná, která dlouho sužují, svěřit zpovědníkovi.

Jak se zachovat, když se nám podaří zvítězit nad pokušením? Poděkovat Pánu Bohu, že nám dal sílu zvítězit, vždyť je to jeho dar; nepropadnout pýše a nemyslet si, že jsem tak dobrý, že to „já“ jsem zvítězil; dát si o to větší pozor na další pokušení.

Jak se zachovat, když jsme pokušení nepřekonali a zhřešili? Vyvarovat se nepřiměřenému zármutku: je-li člověk smutný, není schopen dělat to, co má; to svědčí o přílišné sebelásce a malé důvěře v Boha; ihned vzbudit upřímnou lítost a opravdové předsevzetí, že nebudu již takhle jednat a co nejdříve se z toho vyznám ve svaté zpovědi; dál daleko horlivěji pokračovat ve svých obvyklých zbožných úkonech, jako jsou modlitba, mše svatá...: „teď mám co

vynahrazovat“; člověk se má zamyslet, zda nezpůsobil nějaké pohoršení a dané pohoršení napravit.

Hřích

je vědomé a dobrovolné přestoupení Božího zákona.

Není to tedy jen odmítnutí Božích a církevních přikázání, odmítání něčeho, ale je to odmítnutí Někoho, je to odmítnutí lásky našeho nebeského Otce, je to útěk z jeho otcovského domu. Hřích zraňuje přirozenost člověka. Podstata hříchu záleží v tom, že se člověk odvrací od Boha a nezřízeně lne k tvorstvu, proto Hospodin říká u proroka Jeremiáše (2,13): „Opustili mne, zdroj živých vod, a vytesali si cisterny, jež vodu neudrží.“ Pohrdá-li člověk Bohem, lne nezřízeně ke tvorstvu a vidí v něm svůj cíl. Člověk lne k tvorstvu proto, že v něm hledá blaho a upokojení svých žádostí. Takovými žádostmi jsou žádost těla, žádost očí a pýcha života. Svatý Jan říká: „Vždyť všechno, co je ve světě: žádost těla, žádost očí a honosný způsob života, není z Otce, ale ze světa.“ (1 Jan 2,16) Hřích není jen soukromá záležitost. Kdo hřeší, především sám sobě tím škodí, ale škodí tím i své domácí církvi, své rodině. Škodí i místní církvi, farní rodině, škodí celému lidstvu. Jako jsou rozličné dobré skutky, tak jsou i rozličné skutky zlé.

Všechny hříchy nejsou stejně velké. Sám Pán Ježíš některé hříchy přirovnává ke třísce, jiné ke trámu, některé ke komárům, jiné k velbloudům, některé k dluhu tisíců hřiven, jiné jen k dluhu sta denárů. Svatý Jan dokonce činí rozdíl mezi hříchem, který vede až k smrti, a hříchem, který nevede k smrti (1 Jan 5,16). Rozum a mravní cit i shoda všech zákonodárství nám říkají, že ne všechna provinění proti mravnímu řádu jsou stejně velká a stejně trestná. Například žertovná lež nemůže být stavěna naroveň s vědomou křivou přísahou. Podle velikosti a závažnosti rozlišujeme tedy hříchy lehké či všední, též zraňující a hříchy těžké neboli smrtelné. Nedá se však říci, že všední hřích by byl něčím malým či nepatrným. Těžký hřích je překročení něčeho závažného. Těžké hříchy jmenují se také smrtelné, protože jimi člověk pozbývá nadpřirozeného života duše, posvěcující Boží milosti, a tak se vydává v nebezpečí věčné smrti. Nejenom nevěrou, již se pozbývá i samotné víry, nýbrž i kterýmkoli jiným smrtelným hříchem pozbývá se přijaté milosti ospravedlnění, třeba se nepozbývá víry. Rozdíl mezi zraňujícím a smrtelným hříchem je podobný rozdílu mezi nemocí a smrtí. Mezi všedními hříchy mohou být i veliké rozdíly jako jsou například mezi rýmou, chřipkou, zápalem plic, rakovinou a malomocenstvím. Nedá se tedy říkat: „To byl jen všední hřích,“ nikdo přece neřekne: „To je jen pouhá rakovina.“ Kdo těchto hříchů nelituje či dokonce chladně kalkuluje: „Když to není smrtelný hřích, tak to klidně udělám,“ stojí na okraji propasti, pokud takovéto smýšlení není již samo o sobě známkou odcizení se Bohu čili stavem smrtelným. Už například svatý Alfons často hovoří o „velmi

těžkých všedních hříších“. Proto někteří dělí hříchy na lehký, těžký a smrtelný. Avšak tradičně:

Těžký hřích je vědomé a dobrovolné přestoupení Božího zákona ve věci důležité. O důležitou věc se jedná, je-li to vražda, velká krádež, křivá přísaha na soudu, zanedbaní sváteční mše svaté nebo velikonočního svatého přijímání vlastní vinou, velice nenávidět bližního nebo mu značně uškodit apod. Těžký hřích je těžkou urážkou Boha a pohrdáním jeho nekonečné velebnosti; hanebným nevděkem vůči Bohu, našemu nejlepšímu Otci; hroznou zpronevěrou vůči Pánu Ježíši, našemu nejlaskavějšímu Vykupiteli a trestuhodnou nevážností k milostem Ducha svatého. Těžkým hřichem byl například hřích pyšných andělů, Adama a Evy, Josefových bratří... Člověk se dopustí těžkého hříchu, když je tu závažná látka s jasným poznáním zlého a s dobře uváženým svolením. Předmět může být důležitý buď sám sebou nebo okolnostmi. Předmět je důležitý sám sebou, obsahuje-li hrubou urážku mravního řádu, jako je nevěra, nečistota, hříchy do nebe volající. V těchto případech nikdy nemůže být řeči o nepatrném předmětu. Předmět je důležitý okolnostmi, neobsahuje-li sice sám o sobě hrubé urážky mravního řádu, ale působí-li veliké pohoršení, děje-li se z opovržení k představeným a je-li dělán ze svědomí zaviněně bludného, totiž když člověk myslí, že koná hřích těžký, ačkoli je to pouze hřích lehký. V tom případě člověk jedná proti svému svědomí, chce těžce hřešit, proto také těžce hřeší. Tento hřích nás zbavuje posvěcující milosti a vede k věčné smrti v pekle, pokud se člověk včas nedá na pokání. Řádnou cestou bývá odpuštěn jen prostřednictvím svátostí křtu a smíření.

Smrtelný hřích má velmi smutné následky: zbavuje člověka Boží milosti posvěcující, s ní i Boží lásky a dětství Božích dětí; připravuje o všechny již získané zásluhy pro nebe; činí neschopným si získat nové zásluhy pro nebe; uvaluje Boží tresty a nakonec věčné zavržení; ale jsou tu i následky již pro pozemský život. **Přirozenými následky každého hříchu**, a tím víc těžkého, jsou už zde na zemi velké lidské tresty, jako je nepokojné svědomí, nespokojenost, škoda, nemoc, hanba, nedůvěra u lidí, opovržení, nepořádek v rodině a ve společnosti, peněžitá pokuta, vězení, trest smrti aj. Těžký hřích pustoší všechny lidské statky: duševní (rozum, vůli), tělesné (zdraví, síly) i vnější (čest, jmění). Rozum a vůli zeslabuje především nečistota. Tělesné zdraví a síly ničí sebevražda, nečistota, nestřídmost aj. O čest připravuje se člověk každým těžkým hřichem, zvláště vešel-li v obecnou známost. O jmění přichází nečistý a nestřídmý. Těžkým hřichem působí člověk velkou škodu i svým bližním. Jeho poznání mate lží, vůli zeslabuje pohoršením, zdraví hubí vraždou, o čest jej připravuje pomluvou a jeho jmění zmenšuje krádeží, podvodem atd. Těžký hřích uvrhuje v záhubu i celou společnost, například pohoršením, sektářstvím či vzpourou. „Spravedlnost vyvyšuje pronárody, kdežto hřích je národům pro potupu.“ (Př 14,34) Daleko horší následky má však hřích pro duši, pro nadpřirozený život člověka. Jak zlý a trestuhodný je těžký hřích, nejlépe

poznáváme z přísného potrestání padlých andělů a našich prarodičů; z věčného pekelného trestu, který si zaslouží každý smrtelný hřích; a z přehořkého utrpení a smrti, které pro naše hříchy podstoupil Pán Ježíš.

Zde na zemi **Bůh trestá hřích** tím, že zadržuje hříšníkovi své milosti, že mu odnímá svou ochranu, že ho postihuje výčitkami svědomí a že na něho sesílá rozličná utrpení tělesná i duševní: „Nemají pokoj svévolníci, praví můj Bůh.“ (Iz 57,21) Na onom světě těžký hřích Bůh trestá věčným zavržením: „Pryč ode mne, vy zlořečení, do věčného ohně, který je připraven pro ďábla a jeho anděly.“ (Mt 25,41) O tom, kdo je v těžkém hříchu, platí slova: „máš jméno jako bys žil, ale jsi mrtvý.“ (Zj 3,1) Kdo je v těžkém hříchu, je mrtvý pro nebe, proto těžkému hříchu říkáme také smrtelný. Jak zlý a trestuhodný je smrtelný hřích, nejlépe poznáváme z toho, jak Bůh potrestal pyšné anděly a naše prarodiče v ráji; z věčných pekelných trestů, které si zasluhuje každý smrtelný hřích; a zvláště z přehořkého utrpení a smrti, kterou Pán Ježíš podstoupil pro naše hříchy, a jak pod křížem pro nás trpěla naše Bolestná Matka Panna Maria. Těžký hřích je pro člověka největším zlem, protože ho zbavuje Boží milosti posvěcující se všemi zásluhami pro nebe a uvaluje na něho Boží tresty časné i věčné. Když se někdo dopouští častěji téhož hříchu, pak se ten hřích stává jeho zlým návykem. Jestliže některý **zlý návyk** tak zesílí, že se člověk stává jeho otrokem, vzniká z toho **náruživost**. Kdo při tom odpírá Boží milosti, nechce se polepšit a pokračuje dále v těžkém hříchu, stane se zaslepeným, zatvrzelým hříšníkem a konec takového bývá hrozný.

Smrtelného hříchu se musíme chránit nejen pro jeho zlobu, ale i pro jeho následky. Abychom se uchránili těžkého hříchu, musíme se zaměřit i na lehké hříchy a pamatovat vždy na Boží přítomnost. Přece nechci před někým, koho mám rád, dělat to, co by ho uráželo, proto se musím vyhýbat příležitosti ke hříchu a pokušení vůbec. V pokušení se modlit a rozhodně mu odporovat. Vyhýbat se zahálce a často obnovovat dobrý úmysl, neboť jeden hřích táhne za sebou druhý a jeho opakování plodí neřest. Neřesti jako pravý opak ctností jsou zvrácené náklonnosti, které zatemňují svědomí a člověka naklánějí ke zlému. Jako Jidáš prodal Pána Ježíše za 30 stříbrných, tak i hříšník prodává Pána Ježíše za nepatrný požitek nebo pozemský statek. Smrtelný hřích zbavuje člověka posvěcující Boží milosti a s ní i Boží lásky a synovství Božích dětí; připravuje jej o všechny zásluhy pro nebe, které si už získal; činí ho neschopným získat si nové zásluhy; a uvaluje na něho Boží tresty a konečně i věčné zavržení. „Před hříchem utíkej jako před hadem.“ (Sir 21,2) Každý hřích totiž působí v duši skvrnu, která zůstává v duši po hříchu tak dlouho, dokud nebyla vyhlazena pokáním a milostí. Tato skvrna se nazývá **hříšný stav duše**. Opakuje-li člověk hřích jednoho druhu častěji, stává se náchylným k tomu hříchu. Tato náchylnost ke hříchu je nepravostí a opakem ctnosti. Kdo často opakuje jistý hřích, dospěl tam, že ten hřích dělá velmi snadno, bez ostychu, bez bázně a bez výčitek svědomí, nebo v boji s pokušením snadno podléhá, takový si osvojil hříšný

návyk. Hříšný návyk zůstává v duši, i když skvrna hříchu pokáním byla smyta. Hříšného návyku nelze pozbyt než často opakovanými úkony opačné ctnosti. Odtud se vysvětluje, proč mnozí kající, kteří chtějí vybřednout z nějaké nepravosti, setkávají se s velikými obtížemi. Proto bojuj zmužile a špatný zvyk přemáhej dobrým zvykem!

Lehký hřích je vědomé a dobrovolné přestoupení Božího zákona ve věci méně důležité. Člověk se může dopustit lehkého hříchu také, když přestupuje Boží zákon ve věci sice důležité, ale ne zcela vědomě a dobrovolně. Lehké hříchy nazýváme také hříchy všední, protože i spravedlivý člověk se jich z lidské křehkosti často, ba denně dopouští. Lehký hřích udělá člověk i několikrát denně. „Vždyť každý z nás často chybuje.“ (Jak 3,2) Ale vždy tím Pána Boha zarmucuje. „Spravedlivý, i když sedmkrát padne, zase povstane.“ (Př 24,16) Bůh nepočítá s tím, že budeme bez hříchu, ale z lásky k Pánu Ježíši bychom neměli dělat ani lehké hříchy. Existují lehké hříchy, které vedou k zastavení duchovního života, když s nimi nebojujeme. Jimi jsou: podezřívavost a nedůvěra - lidé si stále více nevěří, je třeba se snažit vidět na druhém to dobré; posuzování - nesuďte a nebudete souzeni, za tímto hříchem je schována pýcha; pohrdání, kdy nedávám někomu šanci v určitém směru, a myslím si, že já jsem lepší, Bůh s nikým nepohrdá, jinak by ho nestvořil, každý má v Božím plánu své místo, proč tedy druhé vidět jinak, než je vidí Bůh?; trvalé živení hněvu ve svém srdci, hněvu ze správné příčiny se neubráníme, ale nesmí to trvat dlouho; dobrovolná roztržitost při modlitbě, kdy si neuvědomujeme, o co nám tu vlastně jde; nedbalé odhánění nečistých myšlenek, když málo bojujeme; netrpělivost, když přichází zkoušky, netrpělivost by měla nakonec přerůst v odevzdanost do Boží vůle.

Lehký hřích neruší smlouvu s Bohem, ale brání duši dělat pokroky ve ctnostech a v konání dobra, proto zasluhuje časné tresty. Protože mezi hříchem lehkým a těžkým je podstatný rozdíl, sebevětší počet lehkých hříchů nemusí dát dohromady jediného hříchu těžkého. Avšak lehké hříchy téhož druhu mohou splynout ve hřích těžký, dostoupil-li jejich předmět takové výše, že Boží zákon je již přestoupen ve věci důležité. Kdo hned při prvním hříchu lehkém zamýšlí dospět řadou hříchů lehkých k předmětu tak velkému, jakého je třeba ke hříchu těžkému, dopouští se hříchu těžkého již hříchem prvním. O malých krádežích a podvodech platí, že i jimi se může člověk těžce prohřešit, a to, když se takových krádeží a podvodů dopouští s úmyslem, aby si přisvojil znenáhla značnou částku, nebo když jimi značnou částku získal, byť toho původně nezamýšlel. Také lehký hřích se může stát těžkým, je-li konán s bludným svědomím jako hřích těžký nebo je-li dáváno velké pohoršení nebo je-li při něm velice špatný úmysl.

Lehké hříchy připravují cestu těžkému hříchu, protože zadržují zvláštní Boží milosti, kterých je třeba proti hříchu těžkému, v člověku zeslabují mravní

sílu a umenšují ošklivost hříchu. Proto moudrý Sirachovec (19,1) říká: „Kdo podceňuje maličkosti, zakrátko přijde k úpadku.“ A Kristus Pán říká: „Kdo je v maličkosti nepoctivý, je nepoctivý i ve velké věci.“ (Lk 16,10) Nejenom hřích těžký, nýbrž i hřích lehký je velké zlo. Každé jiné zlo, tak zvané fyzické, jako nemoc, bída apod., je nekonečně menší než hřích. Neboť každé zlo je tím větší, čím větší je dobro, o které nás připravuje. Avšak žádné jiné pozemské zlo nás nemůže připravit o největší statek, o věčnou spásu, než jedině hřích. Jediný smrtelný hřích připravuje člověka o věčnou spásu a všední hřích věčnou spásu uvádí v nebezpečí, proto i všední hřích je větší zlo než jakékoli jiné pozemské neštěstí. Protože hřích je největší zlo, musíme se ho nade všechno chránit.

Hřích z Božího pohledu znamená, že nestojíme o jeho Božskou lásku. Hřích z pohledu člověka je pro nás největší neštěstí, protože ztrácíme Boží milost posvěcující, přicházíme o přátelství s Bohem, zbavujeme se jeho požehnání pro pozemský život, a konáme-li dobro v těžkém hříchu, nemáme zásluhy pro nebe. Po hříchu přicházejí výčitky svědomí, které vedou člověka k vnitřnímu zranění. Všechny druhy hříchů a jejich počet od Adama až do posledního člověka na zemi měl Pán Ježíš před svým utrpením v Getsemanské zahradě na mysli, proto se jich zhrozil a zvolal: „Má duše je smutná až k smrti.“ (Mt 26,38) Kristus Pán svým utrpením nám plně odhaluje závažnost hříchu a on jediný jej přemáhá svým milosrdenstvím. Přijetí Božího milosrdenství vyžaduje, abychom uznali své viny a litovali svých hříchů. Sám Bůh odhaluje svým slovem a svým Duchem naše hříchy, dává nám pravdu svědomí i jistotu odpuštění.

Varuj se i každého lehkého hříchu, protože i lehkým hříchem bývá uražen Bůh, i lehký hřích je překážkou mnohých milostí, které by nám Pán Bůh jinak udělil, i lehký hřích je nevděkem k Bohu, i lehký hřích přivádí na člověka časné tresty a může vést ke hříchu těžkému. Není maličkostí Bohem pohrdat byť jen v malých věcech. Hříchem lehkým Boží milosti posvěcující sice neubývá, milost posvěcující sama neochabuje ani nevlažní, ale ochabuje a vlažní člověk ve spolupůsobení s milostmi pomáhajícími. Kromě toho může Bůh za lehké hříchy ubrat pomáhajících milostí v jejich počtu a síle. Následkem toho všeho je člověk již méně chráněn před těžkým hříchem, a tím před ztrátou Boží milosti posvěcující. V tom je největší nebezpečí i lehkých hříchů.

Zloba hříchu

V knize Přísloví (14,9) čteme: „Oběť za vinu je pošetilcům směšná, kdežto u přímých nalézá zalíbení.“ Nechceme-li tedy patřit k pošetilým, proto uvažujme, jaká je v těžkém (smrtelném) hříchu zloba a jaká je při tom zaslepenost hříšníka. Zloba hříchu záleží v nevděčnosti. Svatý apoštol Pavel se každého z nás táže: „Máš něco, co bys nedostal?“ (1 Kor 4,7) Všechno tedy

máme od Boha. Avšak nevděčný to neuznává a tím se snižuje pod zvíře, neboť zvíře bývá vděčné. Sám Bůh nám vytýká: „Syny jsem vychoval, pečoval o ně, ale vzepřeli se mi. Vůl zná svého hospodáře, osel jesle svého pána, mne však Izrael nezná.“ (Iz 1,2.3) Již staří pohané měli přísloví: „Jmenuj někoho nevděčným a řekl jsi o něm to nejhorší.“ Jak veliké jsou dary, které nám Pán Bůh dal! Když nás Bůh ujišťuje: „Věčnou láskou jsem tě miloval,“ není to prázdné slovo, nýbrž skutečnost, o které bychom měli častěji uvažovat. Když nás Hospodin stvořil, dal nám tělo a duši. Jen řeknu-li: tělo, jaké to množství darů Boží dobroty a moudrosti – oko... sluch... ruka... noha... plíce... srdce... žaludek... Kolik jen to Božích darů! Ta tyto dary bychom měli Bohu děkovat a my zatím Boha dárce jsme urazili hříchem. Bůh nám dal duši a tímto darem se stáváme podobní jemu. Dal nám rozum a tím nás postavil vysoko nad všechny viditelné tvory. Ale hříšník i tohoto daru užívá, aby Boha dárce urazil; přemýšlí, jak by hřešil! Jen uvažujme, kterých zvláštních darů nám Pán Bůh dal a jak jsme jich zneužili ke hříchu: někomu dal krásný hlas... jinému výmluvnost... třetímu obraznost... odvahu... Nebyl by náš život lepší, kdyby těchto darů nebylo? Hřích je neposlušnost a vzpoura proti Bohu, neboť Bůh je naším absolutním pánem. Všechno máme od něho, on tedy má právo na nás, na náš život, na naše síly, na náš čas, na všechno, co jsme a co máme.

Pán Bůh je všemohoucí a může odbojného tvora potrestat podle své spravedlnosti. A co dělá hříšník? Postaví se proti Bohu a říká: „Nebudu sloužit!“ Jaká to opovržlivost! Jak na toto odpoví Bůh? Mohl by hříšníka potrestat na místě, avšak Bůh nás nepotrestá hned po prvním hříchu, ale naopak: živí nás, chrání nás, zasypává nás mnohými dobrodiními, abychom se jednou probudili jako ze snu a poznali svá provinění a vrátili se k Bohu, našemu Pánu. Ano, Bůh udělal ještě něco tak neslýchaného, že by to žádná lidská obrazotvornost nedokázala vymyslet: Bůh poslal svého jednorozeného Syna na svět, Bůh Syn se stal člověkem, aby činil pokání za lidské hříchy. A co jen Boží Syn vytrpěl? Na Olivetské hoře se modlil: „Otče, je-li možné, odejmi ode mne tento kalich!“ A Otec neodňal kalich utrpení, takže Kristus hrůzou a úzkostí se potil krví. A to nemluvíme ani o tom všem, co vytrpěl tělesně, když byl bičován, potupně trním korunován, když nesl těžký kříž, byl ukřižován a v hrozném vedru visel na kříži... a co trpěla jeho duše, když slyšel lidi, které kdysi nasýtil, které uzdravil, jak volají: „Ukřižuj ho!“; co trpěl, když potkal svou bolestnou matku, nebo když jeho nepřátelé se mu posmívali a rouhali. Ale to vše nebylo nic proti bolesti, kterou vyjádřil slovy: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ To řekl, aby se otevřely oči nám a všem hříšníkům. Protože ty, člověče, jsi opustil Boha, Bůh proto opustil svého milovaného Syna, aby na něm potrestal tvé hříchy! Jak přísná je Boží spravedlnost a jak nesmírná je Boží láska! „Syna jsi vydal, abys vykoupil služebníka!“ (Exultet na Bílou sobotu) Tolik lásky nebeského Otce a Boha Syna k nám, a co my? Měli bychom jej milovat láskou nekonečnou, ale co dělá člověk, když hřeší? Svatý apoštol Pavel odpovídá: „vždyť znovu si křížuje Božího Syna a vydává ho v posměch.“ (Žid 6,6)

Co kdyby od nás někdo žádal, abychom přibili ruce své matky ke dřevu kříže? Ale co je láska matky proti lásce Ježíše Krista? Láska všech matek dohromady je jen jako stín proti nekonečné lásce Božího Syna k nám! V liturgii Velkého pátku dojemně naříká Spasitel: „Lide můj, co jsem ti učinil? Řekni, čím jsem tě zarmoutil! Já jsem tě vodil jako pastýř a sytil tě manou, a tys mě tloukl a nasýtil potupou. Já jsem ti ve skále otevřel pramen vody živé, a tys hasil mou žízeň žlučí a octem. Já jsem tě povýšil na lid královský, a tys mě korunoval korunou z trní. Já jsem tě proslavil svými velikými skutky, a tys mě za to přibyl na kříž.“ Tak volá Kristus k hříšníkovi! Jak veliká je tedy zloba hříchu! Snad někdo namítne: Není na světě hříšníka, který by si tuto zlobu uvědomil, většina hřeší nevědomky. Právě proto je nám zapotřebí rozjímat o zlobě hříchu, abychom nepropadli této nešťastné zaslepenosti. Sám Kristus nás napomíná: „Chodte, dokud máte světlo, aby vás nezastihla tma. Kdo chodí ve tmě, neví, kam jde.“ (Jan 12,35) Řecký císař Teodosius II. podepisoval často listiny, které z pohodlnosti si vůbec nepřečetl. Jeho sestra Pulcherie ho chtěla z této nebezpečné bezmyšlenkovosti vyléčit, proto jednoho dne sestavila takovou listinu, v níž bylo napsáno, že císař své sestře Pulcherii prodává svou manželku za otrokyni. Císař podepsal a jeho manželka, která byla do plánu zasvěcena, odebrala se k Pulcherii. Císař pro ni poslal, ale nadarmo. Poslal ještě druhého sluhu a ten mu přinesl listinu jím podepsanou, že jeho manželka je otrokyní. Císař se zhrozil nad svou lehkomyšlností a slíbil polepšení. Ano, tak je to s hříšníkem. Nemyslí na to, co dělá, jenže tím nezmění skutečnost zloby hříchu. Proto se varujme takové hříšné lehkovážnosti!

Vypravuje se o svatém Tomáši Akvinském, že ve smrtelné nemoci se jej spolubratr otázal, co se mu zdá být nejpodivuhodnějším v životě. Světec odpověděl: „Co jsem nemohl nikdy pochopit je to: Jak se člověk večer může odebrat k odpočinku se smrtelným hříchem na svědomí.“ A měl pravdu. Co kdyby se hříšník objevil najednou před věčným soudcem! Bůh stále volá k hříšníkům: „Uslyšíte-li dnes můj hlas, nezatvrzujte svá srdce!“ Slyšme tedy jeho hlas. Vzbudme hned nad svými hříchy dokonalou lítost, to jest lítost z lásky k Bohu. Umiňme si, že co nejdříve si dáme své svědomí do pořádku dobrou a upřímnou svatou zpovědí. A snažme se hříchu varovat! Když nás láká svět, nedejme se zaslepit. Připomínejme si znovu, jaká je ve hříchu zloba. A konečně: mějme soustrast s hříšníky, modleme se za jejich obrácení. Moudrý Sirachovec říká: „Naříkej nad mrtvým, že pozbyl světla, nad hlupákem plač, že se mu nedostává rozumu. Nad mrtvým neplač tak hořce, neboť došel odpočnutí, ale život hlupáka oplakávej, vždyť je horší než smrt. Nárek nad mrtvým trvá sedm dní, ale nad svévolným hlupákem po všechny dny jeho života.“ Pane Bože, nedej, aby hříšník ve své zaslepenosti zemřel!